herpy

GEKONY

Sinai fan-fingered gecko

Ptyodactylus guttatus

Smukły gekon skalny o wachlarzowatych palcach i wzorze ciemnych i jasnych plam na grzbiecie. Żyje na skałach i kamiennych murach Synaju, Negewu i krajów sąsiednich. Wiedza o jego utrzymaniu jest skąpa, dlatego wiele wartości zapożyczono z danych dla całego rodzaju.

Rodzina: Phyllodactylidae Dawna nazwa: *Ptyodactylus gecko; Gecko maculatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-9 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-11 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Skalny**
Środowisko	**Pustynia i tereny skaliste**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 40 × 60 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**27-32 °C**
Miejsce wygrzewania	**32-38 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**30-50%**
UVB	**Opcjonalne**
Zimowanie	**10-21 °C** 8-12 tygodni
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**12 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Zniesienia w roku	**5-6**
Inkubacja	**45-100 dni** przy 27-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ptyodactylus guttatus to smukły gekon skalny średniej wielkości. Palce są płaskie i wachlarzowate, z lamelkami czepnymi rozchodzącymi się promieniście na boki, a pazury mogą być chowane. Źrenica ma kształt pionowej szczeliny. Grzbiet pokrywają rozproszone ciemne i jasne plamy, a nazwa *guttatus* to po łacinie „plamisty”. Ogon jest pierścieniowany jasnymi i ciemnymi pasami. Samice są jaśniejsze od samców, a ich plamy są mniej kontrastowe.

Gekon osiąga około 6-9 cm długości od pyska do kloaki, nie licząc ogona. Rozmiar nie został udokumentowany dla tego gatunku i jest szacunkiem opartym na danych dla rodzaju; *Ptyodactylus hasselquistii* dorasta do 10 cm. Długość życia również nie jest znana dla tego gatunku, ale *P. hasselquistii* może żyć w niewoli około 11 lat. Dojrzałe samce można rozpoznać po wyraźnych zgrubieniach hemipenisów u nasady ogona.

Gatunek został opisany w 1827 roku, a jego lokalizacją typową jest Synaj. Przez długi czas uważano go za formę *Ptyodactylus hasselquistii* i w handlu wiele zwierząt nadal nosi tę nazwę, choć najczęściej są to *P. guttatus*. Oba gatunki rozróżnia się po ubarwieniu: *P. guttatus* ma plamy, a *P. hasselquistii* poprzeczne pasy. W Egipcie występuje odrębna forma, *siphonorhina*, z

lokalizacją typową w pobliżu Gizy.

Samce ćwierkają, a zwierzęta są szybkie i płochliwe.

Występowanie i środowisko

Ptyodactylus guttatus występuje na Synaju i w Negewie, a dalej przez Izrael i Zachodni Brzeg aż po Jordanię i Syrię. Na południowym wschodzie sięga północnej Arabii Saudyjskiej. Lokalizacja typowa znajduje się w pobliżu Tor na Synaju. W Egipcie gatunek występuje także na zachód od Kanału Sueskiego.

Populacje z Omanu nie należą do tego gatunku. Dawniej je do niego zaliczano, ale obecnie przypisuje się je innym gatunkom z tego rodzaju.

> **Naturalny zasięg:** Egipt, Izrael, Terytoria Palestyńskie, Syria, Jordania i Arabia Saudyjska.

ŚRODOWISKO

Ptyodactylus guttatus zamieszkuje skały. Przedstawiciele rodzaju żyją przede wszystkim na skalistym podłożu na pustyniach i ich obrzeżach, co dotyczy także tego gatunku. Zwierzęta kryją się w szczelinach i pod kamieniami oraz przesiadują na skalnych ścianach. Pojawiają się też w domach i wokół nich, gdzie spękane mury zapewniają podobne kryjówki.

Klimat jest gorący i suchy. Temperatura znacznie się waha między dniem a nocą oraz między latem a zimą, a zimowe noce bywają chłodne. Samice z tego rodzaju korzystają ze wspólnych miejsc składania jaj i przyklejają jaja do kamieni. Nie udokumentowano, w jakiej porze doby gatunek jest najbardziej aktywny; w rodzaju występują zarówno gatunki dzienne, jak i nocne.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Ptyodactylus guttatus* jest skąpa. Zalecenia opierają się na danych dla całego rodzaju, zwłaszcza dla *Ptyodactylus hasselquistii*, oraz na klimacie gorących, suchych obszarów skalistych, w których gatunek żyje. Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 40 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość), a większe jest lepsze. Młode można trzymać w mniejszym terrarium o wymiarach co najmniej 20 × 20 × 30 cm. Powinno być stosunkowo wysokie, aby lampa nie przegrzewała młodych. Trzy do czterech młodych podobnej wielkości może przebywać razem.

Urządź terrarium płytami skalnymi, stosami kamieni, korą korkową i płaskimi kryjówkami, tak aby gekon mógł wciskać się między powierzchnie i wspinać się po pionowych fragmentach. Kamienie muszą stać stabilnie, aby nie mogły się osunąć i przygnieść zwierzęcia. Podłożem jest piasek lub mieszanka z przewagą piasku. Rośliny nie są potrzebne. Zadbaj o wentylację, aby powietrze nie stało w miejscu.

TEMPERATURA

W terrarium musi występować wyraźny gradient temperatury. W dzień powinno być 27-32 °C, a pod lampą grzewczą jedno miejsce powinno osiągać 32-38 °C. W nocy temperatura spada do 18-22 °C. Wartości dzienne zapożyczono z danych dla rodzaju, a temperatura nocna jest szacunkiem.

Podczas chłodnego zimowania obniża się temperaturę do około 21 °C w dzień i 10 °C w nocy na 8-12 tygodni, a światło pali się najwyżej tak długo, jak na zewnątrz jest jasno. Następnie stopniowo podnoś temperaturę przez kilka dni. W okresie spoczynku zwierzęta jedzą mniej. Używaj termometrów cyfrowych zarówno w miejscu wygrzewania, jak i w chłodnej części.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Ptyodactylus guttatus pochodzi z suchych regionów i dobrze czuje się przy niskiej lub umiarkowanej wilgotności powietrza, 30-50 %. Ta wartość jest szacunkiem. Terrarium nie może być mokre, a podłoże musi móc wysychać.

Zraszaj lekko, aby gekon mógł pić krople z kamieni. Podczas zimowania zraszanie można ograniczyć do co drugiego dnia. Możesz też postawić płytką miskę ze świeżą wodą, ale nie udokumentowano, czy gatunek z niej korzysta.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Zastosuj lampę grzewczą lub spot nad płaskim kamieniem, aby gekon mógł się wygrzewać. Zapotrzebowanie na UVB nie zostało udokumentowane dla tego gatunku. Można użyć słabej świetlówki UVB dla gatunków pustynnych, jeśli w pozostałej części terrarium jest cień. Jeśli gatunek jest utrzymywany bez UVB, pokarm musi być suplementowany wapniem z D3.

W sezonie światło pali się około 12 godzin dziennie, a podczas zimowania najwyżej tak długo, jak na zewnątrz jest jasno. W nocy musi być ciemno.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Ptyodactylus guttatus żywi się owadami i innymi drobnymi stawonogami. Świerszcze, szarańcza, mącznik i karaczany są dobrym pokarmem i powinny być mniejsze niż odległość między oczami zwierzęcia. Dokładne ilości nie zostały udokumentowane dla tego gatunku.

Młode karmi się codziennie tym samym pokarmem co dorosłe, tylko w mniejszych rozmiarach. Dorosłe dostają pokarm kilka razy w tygodniu, a podczas zimowania około dwóch razy w tygodniu. Lekko oprószaj owady wapniem i regularnie podawaj suplement z D3 i witaminami. Kontroluj wagę, aby zwierzęta nie otyły.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Ptyodactylus guttatus jest szybki i płochliwy i nie nadaje się do brania na ręce. Po przeprowadzce daj mu spokój, aby mógł się zaaklimatyzować. Nigdy nie chwytaj za ogon, ponieważ może zostać odrzucony.

Gatunek trzyma się parami lub pojedynczo. Pary przywiązują się do siebie i mogą przebywać razem przez cały rok, ale zwierzęta spoza pary są często gryzione i przeganiane. Dlatego nie umieszczaj w jednym terrarium kilku samców ani kilku par. Nie udokumentowano, czy kilka samic może żyć razem. Samce ćwierkają i kiwają głową w stronę samicy.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Dojrzałe płciowo samce rozpoznaje się po wyraźnych zgrubieniach hemipenisów u nasady ogona. Samice nie mają takich zgrubień i są jaśniejsze od samców, z mniej kontrastowymi plamami. Młode zaczynają ćwierkać w wieku około sześciu miesięcy i osiągają dojrzałość płciową w wieku około 12 miesięcy. Te wartości zapożyczono z danych dla rodzaju.

GODY I KOPULACJA

Ustabilizowane pary trzyma się razem przez cały rok. Rozród inicjuje się chłodnym okresem spoczynku zimą trwającym co najmniej dwa miesiące, jak opisano w części o temperaturze. Wiosną temperaturę stopniowo się podnosi, a samiec zaczyna intensywniej ćwierkać i kiwać głową w stronę samicy. Większość samic w stałych parach jest gotowa do kopulacji. Jeśli samica odrzuca samca, może go atakować i wtedy parę należy rozdzielić.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Dwa do trzech tygodni po kopulacji samica przykleja dwa jaja do powierzchni skały i układa je łapami. Jeśli powierzchnia jest chłodniejsza niż piasek, zakopuje jaja. W naturze samice dzielą miejsca składania jaj. W ciągu sezonu powstaje pięć-sześć zniesień lub więcej, w odstępach nawet zaledwie dwóch tygodni. Zapewnij samicy płaski kamień z kryjówką pod spodem oraz pojemnik z wilgotnym piaskiem, a przez cały sezon dużo wapnia i pokarmu.

INKUBACJA

Jaja są przyklejone i nie wolno ich przenosić. Zostaw je tam, gdzie są, i pozwól im inkubować się w temperaturze terrarium. Po kilku dniach w jajach widać naczynia krwionośne, w ciągu pierwszych paru tygodni stają się różowawe, a po 30-40 dniach można dostrzec oczy. W temperaturze terrarium, około 27-30 °C, wyklucie następuje po 45-100 dniach: im cieplej, tym szybciej. Te wartości zapożyczono z danych dla rodzaju.

ODCHÓW MŁODYCH

Rodzice nie zjadają młodych od razu, ale mogą to zrobić później, a młode łatwo przegrywają rywalizację o pokarm. Dlatego przenosi się je do osobnego małego, stosunkowo wysokiego terrarium. Trzy-cztery młode podobnej wielkości mogą przebywać razem. Podawaj im codziennie ten sam pokarm co dorosłym, w mniejszych rozmiarach, i zapewnij te same temperatury. Po około roku osiągają dojrzałość płciową i trzeba je przenieść do terrariów dla dorosłych, parami lub pojedynczo. Brak wiarygodnych danych o tempie wzrostu i masie ciała tego gatunku.

Zdrowie i częste błędy

Brak wiarygodnych informacji o chorobach właśnie u *Ptyodactylus guttatus*. Najbardziej prawdopodobne problemy są podobne do tych u innych gekonów pustynnych w niewoli:

- Za mało wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u młodych i samic w okresie rozrodu. Prowadzi to do miękkich kości i drżenia. Oprószaj owady i podawaj suplementy.
- Zbyt wilgotne terrarium, powodujące problemy skórne i grzybice. Utrzymuj suche podłoże.
- Zbyt niska temperatura, skutkująca słabym apetytem i złym trawieniem. Używaj termometru i termostatu.
- Pogryzienia i stres, jeśli razem trzyma się zwierzęta spoza stałej pary.
- Utrata ogona po braniu na ręce. Nie jest to groźne, ale nowy ogon nigdy nie będzie taki jak dawny.

Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, przestaje jeść lub wydaje się osowiałe. Zwierzęta odłowione z natury mogą być nosicielami pasożytów, dlatego wkrótce po zakupie oddaj próbkę do badania.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.